

Waalwiller (Wittem) Q.205. (Go.)

1. wento ho.nder me stu.etsf. gel xant
da xant saban
2. mijz vro. nd ista blo.mz gu. bagi. ita
3. alswil spind xz ale. n nox mer mest
masiner
4. gra.vr is le. stix werak
5. upat sep kri. xz bafmalt bru. st
6. dñr sre. ner hadana splinter in xia. of
xanx vijner
7. dñr siper lekta xan lipa a. f
8. in di fabrig is niksta xi. d
9. ham hi. j kintjo
10. gelvrs. of gelvo.s fe. r gla. xar be. r-
gleshorr
11. bringes twe. kilo morels. of xu. dñr hi. j.
hi. jhos
12. xz hant mest han vma.vr dre. if hter
we. n u. t xz dñr. gka
13. he. wo. l maf medans knpal. of
ste. k slu. o. h. wo
14. ix han xi kne. goti. r
15. vastelovent. of vastensvnt wet net
fr. l mi xavi. st
16. ix bi vru. dadi. x maf han net mest
xgajn bñn
17. ix hanst net xedu. hy. r vro. nt
18. we. hadat xedu. d. de. d. a. kimp
19. spen. Spenewer. Spenekip
20. kap. mats. bay. bano. ut. varri. art-
we. if. binat (meers). hoc. & we. if -
Sampoljy. jydo. vle. s. ha. x. kwakfras.
fi. opal
21. de. ke. xl hing als ane. r
22. ix sal dix krekkra ge. ur
23. inpol. nt lit fol x. w siper a. fba. ka
24. hem hantia xz le. vs walans xabe. st
25. gefmx. twe. bre. if ste. n. bre. if. bre. ita
26. da sta. nblelt ste. ts. ne. t mi. x
27. de. ma. n hads le. vs wi mo gru. stz
he. r
28. lysifer isne. d i gen himel ble. vr
29. do. su. xlke. yar xant metar me. istar no.
30. da. of nogen xit grwest
31. ix han to. ne. t ho. am i fixare. t b. z-
of vordadi. xare. t b. z
32. st. fi. o. drigk x. r br. fan le. x. t. m. x. l
33. o. hanet xu we. raka zhat ke. olpin
34. ste. o. gin. zana ste. xl in de besom
35. he. la ix handigal twe. ki. r xero. pa
36. di pe. r is net li. p do xit ngena
wita ke. rn. i
37. xz xandawex noga velt
38. xz hadam i. s. gelt helap. o. pma. kr
39. he. xalot nu. o. ts wit. bre. r
40. xz ista helafanar melokvit
41. dñr ma. n most sin vru. u. w ba. serama-
t. helap
42. in da. selds zwams is xare. r. l. x
43. he. hada gru. st mul we. reg. mada. r
ste. reg. es
44. ve. r. mosta do. da helafan ha. en
de. r. dr ayer helap
45. helabinstat be. do. phe. vr
46. o. xz my. kr. ix. xz v. et wi. d. ve. r. kr
47. xz spre. jo. mat wi. b. t. t. man wedens. x. p-
of xz hant x. w. et wt. twe. ts. spre. nt
48. dñr bo. m. ni. j. kr. xal dñr bo. m gr. folz
49. do. gi. o. st. vinstar instu
50. at. bege. nta klipa var do vro. m. e. s. da
hu. x. m. e. s. - da v. e. s. p. ar
51. be. t. spre. - kwakarta e. r. - for. spre. ja. ut.
spre. ja. - ut. b. r. e. ja. - ve. d. i. x. ma. kr. - of
gare. t. ma. ka. - me. s. spre. ja. - an. b. o. ram. sm. ra

51. di uro.uw hat sixt hær lo.tan 2. fñjir
 53. hige pap hatam xes for læk nogen
     su.al.ter gu.ø
 54. IXanem a:fñxena mæ-of xu.al.t
     løykwa:tar ta.lø.ø
 55. na:l ko.vor hit manet fol in de frisk
 56. ste:ør grylthint-of xint net fol west
 57. da si.øtar -of se.øtar ste.øt bider o.vor
 58. Igana me:tis ixtuxet ko.ødmiter
     ba:l ta.sperla
 59. di ke:ls xida klo:ar lixt fynste.net
 60. 2 tro:kat pe.ødander stø.ts
 61. du ko.mder hi:j ge:kær jo.øn da
     kirmes
 62. der pa:tar xæ:bada xæ:her gød
     alme:tig ñs
 63. du xo:øs mi:wæ:l medu xæ:ts nøks
     te.øgæmæx
 64. da swelbærd yla wel go.uw tryko.ømo
 65. ge:sta hyj ne:t ka:ter
 66. e.tøxæ ouxe.ør hi:øs
 67. hige mo:ter is kapit-he:ør kane:t mi:vut
 68. hedixana weramda:xowæx en
     hedixana sona svant
 69. dat jyngkæ lnbdo:blu.øt vø:t
 70. dø. ixana bas in da kan
 71. IX wø:l dator faktø:R æna bre:føra:t
 72. IX ha:pianat ha:t
 73. IX kane:t mett we:ødri.vor amgu.ø
 74. no.ød e.øt spandvarat pe.øt far da
     ne:øt ka:ø
 75. IX hanz we:naka fi:bær va:vor da
     no:øn al
 76. der jøy fander hñny i zo.x soldo:et
     Xowæs
 77. we:stæ gana e.øR (asmaker) uo.øna-bo:ø
 78. di ru.øxa hant lay dø.øn
 79. IXdø:f xø.ø wo.ødo:va
 80. st knøkr wo.øR du:øt firdat sat ko:sta
     dø.ø
 81. xæn uørr en xæn o.ød lo.ø
 82. her da:terka is me:da mendalha nogen
     ba:xøgøs im bramela:tr plø:ka
 83. do ikæn spro.ød uti le:dar
 84. 2 zo.øden ke:ølo:p
 85. do lu:øj xæ:øta nigandas-of nigxana:
     es xæld en ri:gdom
 86. hina mond i:z dreyx fander do:øs
 87. de.øwe:x lupt kro:mp-æti kana nmwe:x
     løyste. kæ:nt
 88. IXo:øl varðar kle:øja æt ræmka
 89. der boig is kapot xøgøs fanen-of e:øj
     ko:øj inta:sle:kr
 90. xi litjø wo.ør hot me go.øt
 91. inder se:m iratæt be:tsta
 92. ma:øter most xo:øt kina mikø
 93. xø:g ins no:ø mi:ø ho.øt
 94. IX we:t ne:t vu IXamo:t Xø.ø xø:ø
 95. æns køle helder is xo:øt foræt be:ø
 96. IX mo:dsæbblo:træyka im be:øj ta ko:øma
 97. IX mo:di:øst fo:øR igana sta:øl bro:ø
 98. mi:ø bro:øR wo:øR mp.
 99. der me:øgøt lu:øR maktana gru:øtø
     lu:ø
 100. di bætæmæ:øg i:z dan en xæ:ør-skøm
     trykter mæ:øt
 101. vor kista de. pñd inan u:øR vølø-of vor
     xø:øs de. pñt kinan u:øR kina vølø
 102. dø. vilt nigø a:øam tæxæ:øs-sky:ø
     (person + werk)
 103. 2 kæ:mt nu:øden manya:ta la:t
 104. in ita:li:øj xæ:øt be:øræxti vy:R spe:øjø
 105. dø:østa do:øptor dø:øjø
 106. in wilder (Værelhente)-of hamta æstakagon brøk Xæva:øa

107. du mo. $\hat{x}$ o:s fr. $\hat{x}$ lo: ins ku. $\hat{x}$ mo hi. $\hat{x}$ kr
 108. he. $\hat{x}$ fa lo. vr ku. $\hat{x}$ mr me. dæn go. bø. $\hat{x}$
 Xelt
 109. di da:R is fa bø. kah. $\hat{x}$ Xoma. $\hat{x}$ t
 110. en gat ro.u.wd. vro.u.w mar. kina ni. $\hat{x}$ no
 111. $\hat{x}$ ha he. $\hat{x}$ Xa: s $\hat{x}$ xi. $\hat{x}$ ont met wa.R xe.
 go:t sum go:t (zaaiiged) - of $\hat{x}$ o:t (zaad)
 112. da a base. $\hat{x}$ etat at no:t te dy:R is
 for ta bo.u.wa
 113. bâka- $\hat{x}$ bâk- du bâks. he. $\hat{x}$ bîkt. bîkt.
 vro bâka- $\hat{x}$ bo. k- du bo. k. he. $\hat{x}$ bo. k-
 vro bo. ka. ve. $\hat{x}$ R hant - of hent $\hat{x}$ bâka
 114. be. na- $\hat{x}$ be. n- du - of di $\hat{x}$ bins. he. $\hat{x}$
 bin. ve. $\hat{x}$ R bê. na- be. na vro- $\hat{x}$ bo. $\hat{x}$ n
 $\hat{x}$ han $\hat{x}$ abu. $\hat{x}$ na- bo. na $\hat{x}$ e. $\hat{x}$ i. $\hat{x}$ o:
 115. tixana kle. $\hat{x}$ jo me tixana figo
 116. du kins heij ei. $\hat{x}$ R kri. $\hat{x}$ jo opa na ma:t
 117. o: hat $\hat{x}$ xxa:tata am $\hat{x}$ sal dî:ya
 118. rtinstmetj- $\hat{x}$ of da ma:t za:tata
 Xeli: $\hat{x}$ hauw
 119. dæR wo. rr vanaf pri:s
 120. onder di e: h lijs vr. le. kolo
 121. twa:ter koh zu- $\hat{x}$ of $\hat{x}$ al direk kohka:
 st kohka:
 122. et hoe. $\hat{x}$ is no: xep. n- biss n) (ko. $\hat{x}$ m $\hat{x}$ mi. $\hat{x}$ ont
 123. majone. s ma: koh fanan e. $\hat{x}$ er do. $\hat{x}$ l-
 of e. $\hat{x}$ R do. $\hat{x}$ n
 124. dat brmka zald. s le. $\hat{x}$ t kina wa:s
 125. dæR pætu. $\hat{x}$ l- hat $\hat{x}$ o. $\hat{x}$ wi:n
 126. o. $\hat{x}$ o. $\hat{x}$ ut hu. $\hat{x}$ xz a: f $\hat{x}$ abrant
 127. da me. $\hat{x}$ lsk. $\hat{x}$ ip. ut or. y. $\hat{x}$ fanda ko:
 128. dæR kæster lut. for da krytsar
 129. da bo. m fanda $\hat{x}$ rafsha:R bo. go: fanat
 Xwi. $\hat{x}$ t
 130. da tw. e. $\hat{x}$ pr. so kumpen u. $\hat{x}$ of no
 bu:tr
 131. $\hat{x}$ hantem bo:nd en blos. Xeh. u. wa
 132. da so. x. is $\hat{x}$ et slâp- of dñn
 133. dæR sni. $\hat{x}$ litik
 134. $\hat{x}$ han dz ev. $\hat{x}$ lay nit mi. $\hat{x}$ xi. $\hat{x}$ r
 135. he. $\hat{x}$ l. (heerlen) wet nu: m ganss næ:y
 stat
 136. do. $\hat{x}$ - of du. $\hat{x}$ - $\hat{x}$ do. nat - du d. $\hat{x}$ stat.
 he. $\hat{x}$ de. dat - var dandat - d. $\hat{x}$ R do. dat -
 he. $\hat{x}$ i. dandat - $\hat{x}$ do. $\hat{x}$ stat - du do. $\hat{x}$ stat - he. $\hat{x}$
 do. gat - ve. $\hat{x}$ R do. genat - d. $\hat{x}$ R do. gat -
 he. $\hat{x}$ i. do. genat - do. gat - do. $\hat{x}$ stat mer -
 do. go. $\hat{x}$ stat mer
 137. dp. pa- dp. p. klet. - dp. p. st. - of do. p. lunt.
 dr. sold. $\hat{x}$ t
 138. d. $\hat{x}$ R. $\hat{x}$ he. $\hat{x}$ d. $\hat{x}$ R. $\hat{x}$ he. $\hat{x}$ d. $\hat{x}$ R. $\hat{x}$ he. $\hat{x}$ hat
 Xd. R. $\hat{x}$ s
 139. bijn- $\hat{x}$ bijn- du bijn- he. $\hat{x}$ bijn- ve. $\hat{x}$ R
 bijn- de. $\hat{x}$ R bijn- he. $\hat{x}$ i. bijn- bijn- he. $\hat{x}$.
 bijn- he. $\hat{x}$. $\hat{x}$ ha. g. bo. $\hat{x}$ y
 140. Locale Landnamen: m. m. rega-
 m. R. u. w - & bunder
 141. Locale Waternamen: s. intselbe: $\hat{x}$
 (= Sintselbeek) - go: l (= Geul) - da me. $\hat{x}$ l
 (= de Mechelbeek) - da landp. - da e. $\hat{x}$ rba: $\hat{x}$ (Yerbeek)

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is wilder
De inwoners hebben: di fa wilder
Geen bijnaam bekend.

Aantal inwoners van Wittern (Wahlwiller is een parochie van Wittern) op 1 Jan. 1946: 5813
taaltoestand. De voornaamste wijken van Wahlwiller zijn: Weezerix (Schweizberg),
hp. Rijp (Rijpersch), te. nz (Eienen), Igan Kiel (Kelle), Igoespetjds (Coevenspetbos).

De vijf parochies van Wittern vertonen geringe taalkundige verschillen. Er wordt geen
Frans gesproken; en kelen spreken A.B.N. De bevolking van Wittern bestaat uit: ± 45%
arbeiders (hoofdzakelijk mijnarbeiders), 55% landbouwers, 10% middentanders.

Gezleden: 1. Deen Theer P. Bindels; 29 j.; geb. te Wahlwiller-Wittern; priester; heeft hier
buiten zijn studietijd altijd gewoond (tot op zijn 25e levensjaar); V. van Wahlwiller, M. van
Hulsberg; spreekt altijd dialect.

2. J.H. Ortmans; 39 j.; geb. te Wahlwiller-Wittern; schoolhoofd; heeft hier buiten zijn
studietijd steeds gewoond; V. van Wybre, M. van Mechelen (Ved. Limburg); spreekt
buiten de schooluren altijd dialect..